

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς δὲν ἔχουμε φτάσει
 στὸ μαῦρο ἀδιέξοδο, στὴν ἄβυσσο τοῦ νοῦ.

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς ἤρθανε τὰ δάση
 μὲ αὐτοκαταποικιὴν ἐξάφρση πρῶτου
 θιγαμβου, μέ πουλιά, μέ τό φῶς τ' οὐρανοῦ
 καί μέ τὸν ἥλιον ὅπου θά τὰ διατρέφαι.

5

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς εἴμαστε ἐκείτερα,
 σέ χώρες ἀγνωστες τῆς Δύσης, τοῦ Βορρᾶ
 ἐνῶ πετοῦμε τό παλιτό μας στὸν ἀέρα,
 οἱ ξένοι βλέπουνε περίεργα, σοβαρά.

10

Πιά νά μάς δεχτεῖ κάποια λαίδη, τυφερά,
 ἔδωξε τοὺς ὑπηρέτες της ὀλημέρα.

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς τοῦ καπέλου ὁ γύρος
 ἔξαφνα ἐφάρδυνε, μὰ ἐστένειψαν, κολλοῦν
 τὰ παντελόνια μας, καί, μέ τοῦ πτεροστῆρος
 τό πρόσταγμα, χυλιάδες ἄλογα κινοῦν.

15

Πηγαίνουμε —σημαίεις στὸν ἀνεμο χτυποῦν—
 ἤρωες σταυροφόροι, σωτήρες τοῦ Σωτήρος.

Ἄς ὑποθέσουμε πῶς δὲν ἔχουμε φτάσει
 ἀπὸ ἐκατό δρόμους τὰ ὄρια τῆς σιγῆς,
 κι ἄς τραγουδήσουμε, τό τραγουδι νά μοιάσει
 νικητήριο σάλπιγμα, ξέσπασμα κρουγῆς —
 τοὺς πυρροὺς δαίμονες, στὰ ἔγκατα τῆς γῆς,
 καί, ψηλά, τοὺς ἀνθρώπους νά διασχεδιάσει.

20

Όταν κατέβουμε τή σκάλα, τί θά ποῦμε
 στους ἴσκιους που θά μάς ὑποδεχτοῦνε,
 αὐστηροί γνώριμοι, ἀόριστοι φίλοι,
 μ' ἕνα χαμόγελο στ' ἀνύπταρχτά τους χεῖλη;

Τουλάχιστον δωτέρα εἴμαστε μόνοι,
 περνάει ἡ μέρα μας, ἡ ἄλλη ξημερώνει,
 καί μέσ στά μάτια μας διατηροῦμε ἀκόμα
 κάτι που δίνει στά πράγματα χρώμα.

Ἄλλά ἔχει κάτι τῆ νά ποῦμε, που νά πᾶμε;
 Ἀναγκαστικά ἕνας τόν ἄλλο θά κοιτᾶμε,
 μέ κοιμημένα τά χέρια στους ἀγκῶνες,
 ἀσάλευτοι σάν πρόσωπα σέ εἰκόνες.

Ἄν ἔρθει κανεῖς τήν πλάκα μας νά χτυπήσει,
 θά φαντάζεται πὼς ἔχουμε ζήσει.
 Ἄν πᾶρει ἕνα τριαντάφυλλο ἡ ἀφήσει χάρμου,
 τό τριαντάφυλλο θά 'ναι τῆς ἀίμου.

Κι ἂν ποτε' στά νύχια μας ἀνασκηθῶμε,
 τίς βίβλες τοῦ Posilipo θά ἰδοῦμε,
 Κύπριε, Κύπριε, καί τό τερράν τοῦ Παράδεισου
 ὅπου θά παίζουν cricket οἱ ὀπαδοί Σου.

Θάνατος εἶναι οἱ κόργες που χτυποῦνται
 στους μαύρους τσίγγους καί στά κεραμίδια,
 θάνατος οἱ γυναικες που ἀγατιοῦνται
 καθῶς νά καθαρίζουνε κρεμμύδια.

Θάνατος οἱ λαροί, ἀσήμαντοι δρόμοι
 μέ τά λαμπρά, μεγάλα ὀνόματά τους,
 ὁ ἐλαιῶνας, γύρω ἡ θάλασσα, κι ἀκόμη
 ὁ ἦλιος, θάνατος μέσα στους θανάτους.

Θάνατος ὁ ἀστυνόμος που διπλώνει,
 γιά νά ζυγίσει, μιά «ἐλληνη» μερίδα,
 θάνατος τά ζουμποῦλια στό μπαλκόνι
 κι ὁ δάσκαλος μέ τήν ἐφημερίδα.

Βάσις, Φρουρά, Ἐξηκονταρχία Πρεβεζῆς.
 Τήν Κυριακή θ' ἀκούσουμε τή μπάντα.
 Ἐστῆρα ἕνα βιβλάδιο Τραπέζης,
 πρώτη χατάθεσις δραχμαί τριάντα.

Πεπρατώντας ἀργά στήν προκυμαία,
 (ὠπάρχω;) λές, κ' ὕστερα: «δέν ὑπάρχεις!»
 Φτάνει τό παῖο. Ὑψωμένη σημαία.
 Ἴσως ἔρχεται ὁ κύριος Νομάρχης.

* Αν τουλάχιστον, μέσα στους ανθρώπους
αυτούς, ένας επέθανε από άηδία...
Σιωπηλοί, θλιμμένοι, με σμημούς τρώπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ
(1913-1924)

σαι τὰ νοικοκυριά τους πρόχειρα, μέ φανταστικούς τοίχους. Μπόγιοι, κασέλες, κουβέρτες άπλωμένες, ξύλα βαμμένα στη γραμμή, έργαματίσαν τετράγωνα, τὰ μαχητικά τετράγωνα τής τελευταίας άμύνης. Σ' αυτές τίς φωλιές άκινητούσαν ή έσάλευαν πένθημα σκιές άνθρώπων. Τρεις τρεις, πέντε πέντε. σκορπισμένοι άνάμεσα σέ παράρρυχα και ύπολειμματα έπιτάλων, ήταν σά νά ψηθούσαν παραμύθια ή νά προσπαθούσαν σγά ν' άποτινάξουν τό σκοτάδι.

Τώρα ή άποθήκη φωτίζεται άπό ένα κερί. Κάποιο δέμα τυλιγμένο μέ καθαρό άσπρο πανί έχει τοποθετηθεί προσεκτικά, κάθετα πρós τον τοίχο, χάμου. Είναι τό μικρότερο άπό τό έξι παιδιά τής Άρμένισσας, που πέθανε λίγες ώρες μετά την έγκυτάσασή τους. Τ' άδέλφια του παίζουν έξω στον ήλιο. Η μητέρα, ξαλαφρωμένη, παραστέκει γιά τελευταία φορά τό μαυρό της. Οι άλλες γυναίκες τή μακαρίζουν, γιατί θά μπορούσαι άπό αύριο νά πιάσαι δουλειά. Είναι σχεδόν εύτυχής. Και ό νεκρός άκόμη περιμένει μέ τόση άξιοπρέπεια...

III. ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ BOVARY

Στη μέση τής γιορτής προχωρούσε άργά. Καθώς όλοι βιάζονταν γύρω της, ήταν σάν ένα μαύρο στίγμα σέ πανι κινηματογράφου. Συντροφικές άπό νέους περνούσαν. Άλλοι τήν έβλεπαν κ' εξακολουθούσαν τό δρόμο τους, άλλοι τής έσφύριζαν ένα κοπιμένο, άλλοι τής άφηναν διατακτικά μία φράση περιμένοντας άπάντησή. Όσοι ό συνωστισμός ήταν μεγαλύτερος, ή τόλμη έλευθέρωνοταν και δέν άρκοθούν τά λόγια. Κάποιος έστάθη κ' γελώντας μπροστά της, πρόσωπο μέ πρόσωπο, ώρα κολάη. Ναύτες έπέρασαν δίπλα, κ' όλοι έπρόσεξαν νά τήν σπρώξουν. Κάτι σκοτεινοί τύποι τήν άκολουθούσαν ήημα πρós βήμα.

Ένωθε τον έαυτό της κέντρο όλου αυτου του πλανητιου έρωτισμου. Χωρίς νά τό καταλαβαιναι, έτηρεύσαν άπό τήν άγρια θέληση τόσων άνδρων. Έκνευρισμένη άκόμη άπό τό θόρυβο, τή έστήτη και τήν προστάθαι νά προχωρεί, στάθηκε σ' ένα κύκλο άνθρώπων. Σέ λίγο κάποιος ήβθε σιμά της. Δέν τον έβλεπε, αίσθάνοταν όμως νά σφίγγεται όλοένα πάνω της. Έπεσε άπότομα, όποτερα έμενε άκίνητος, όποτερα πάλι πλάγιαζε, άκριβώς όπως ό λατριοδείκτης, στα μεγάλα ρολόγια του δρομιου, προχωρεί μέ άραιά πηδηματα πρós τον ώροδείκτη. Τό

σώμα της τώρα, που τό προστάτευε μόλις ένα λεπτό φέρεμα, ήταν δαδάληρο πάνω στο δικό του. Μουδιασμένη, έκμηδενισμένη, έκλεισε τά μάτια, κ' έγειρε έλαφρά. Αύ Έγρήσε και τον είδε. Άλήτης. Κόκκινο, ζαρωμένο πρόσωπο, μάτια άνευμένα, γένια πυρρά. Τά ρούχα του, ξεβαμμένα, είχαν ένα κοκκινωπό χρώμα. Έσκυβε τό κεφάλι της κοκκινίζοντας. Ήταν λοιπόν ό Έρας;

Έσυνέχισε τό δρόμο της χωρίς ν' άνατρισει. Τήν έσπρωχνε μέσα στο πλήθος. Όταν απομακρύθηκαν στάθηκε και του είπα νά τήν οδηγήσει όπου ήθελε. Αδτή θά τον άκολουθούσε σέ μικρή άπόσταση. Έκοιτάζε δισπικούς. Έβγήκαν έξω άπό τήν πόλη. Τώρα περπατούσαν κήπων ένέμιζε τά στήθη της. Μέσα στη σιωπή άκούονταν οι γρούλοι και τά γρήγορα βήματα των δυο άνθρώπων. Έγρήριζε και τήν έβλεπε συχνά. Τό πρόσωπό του φωτιζόταν άπό τό φεγγάρι, παρνοντας μία ξένη έκφραση. Και ή σιλουέτα του, μέ τά πόδια, σχημαίμενα ρούχα, καθώς έπήγανε κουρταίνοντας λίγο, είχε κάποιον άλλωτικό, βιβλικό χαρακτήρα. Έφταναν σ' ένα δάσος. «Έδώ» είπε ό άντρας βραχνά.

Άπό τά μάτια της έπέρασαν τήν ίδια στιγμή εικόνες παιδικών άναμνήσεων. Οι χαλκομανίες μέ τά ξανθά άγα και χαμογελούσαν, φυλάκισμένα στά φύλλα ενός βιβλίου. Οι βασιλίσσες και οι ιππότες των παραμυθιών. Τό μόβ φορεματάκι τής πρώτης κοιλίας. Ο θάνατος του άδελφού της... Υστερα, όταν μεγάλωσε, τά χρόνια που έζησε μονάχη μέ τή μητέρα της. Έχανε κανείς τον άρθμό τους μέσα σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο. Και οι ένοικιαστές, Έχανε κανείς τή σειρά τους...

Ο άλλος ήταν έντυχής. Σάν πράγμα άφέθηκε στά

πόσι του. Τήν έσχυσε σά χαρτί και τήν πέταξε χάμου μέ τήν όδονγκράτητο, μέ τήν πρωτόγονη όρημή τής θύνασηνης του νότης. Στις άκούσιες και άρονες άρνήσεις της, στις σβησμενες λέξεις που έσπρωφε όχι ή ίδια αλλά τό φύλο της, στην ένστικτο όποχώρηση τής σάρκας της, αβτός είχε ν' άντιτάξει βλαστήμιες και βουσιές, που τσάκισαν, έξυλόναν μέ χυδαίότητα όλες τίς άσεινες κοήσεις του. Σκληρό, παγωμένο τό στόμα του, μέ μία άποπνικτική άνάσα, άληθινή πληγή, έσφράγιζε αιματηρά τους όμους, τά χείλη, τό άγνό μέτωπο. Είχε τήν έντύπωση ότι κάπου άλλού συνέβαινε αβτή ή φριχτή ιστορία, κ' έκλεισε τά μάτια της.

Έπέρασαν όρες. Ή αβγή έσκυβε στό ίνδαμά της. Τό πλιδινό σώμα τής γυναικας έλαμπε σάν άστρο διαρκώς περσότερο. Μέσα στά δάκρυά της έκοίταζε γύρω έκτακτη. Έζήτησε νά ντυθεί. Δέν ήθελε νά τήν άφήσει. Τής μιλούσε τώρα μέ τρυφερότητα. Υστερα άρχισε νά τρυπουδάει. Τής είπε κάτι σάν άστέιο. Τέλος σηκώθηκε και, χωρίς λόγο, έπήδησε τρείς φορές όσο μπορούσε πύ ψηλά, έσφονίζοντας άσυνάρτητες λέξεις. Σέ λίγη ώρα τήν άγκάλιασε πάλι. Ήταν έντυχής.

Η Τελευταία Επιστολή- The Last Note

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Είναι καιρός να φανερώσω την τραγωδία μου. Το μεγαλύτερο μου ελάττωμα στάθηκε η αχαλίνωτη περιέργειά μου, η νοσηρή φαντασία και η προσπάθειά μου να πληροφορηθώ για όλες τις συγκινήσεις, χωρίς τις περισσότερες, να μπορώ να τις αισθανθώ. Τη χυδαία όμως πράξη που μου αποδίδεται τη μισώ. Εζήτησα μόνο την ιδεατή ατμόσφαιρά της, την έσχατη πικρία. Ούτε είμαι ο κατάλληλος άνθρωπος για το επάγγελμα εκείνο. Ολόκληρο το παρελθόν μου πείθει γι' αυτό. Κάθε πραγματικότητά μου ήταν αποκρουστική.

Είχα τον ίλιγγο του κινδύνου. Και τον κίνδυνο που ήρθε τον δέχομαι με πρόθυμη καρδιά. Πληρώνω για όσους, καθώς εγώ, δεν έβλεπαν κανένα ιδανικό στη ζωή τους, έμειναν πάντα έρμαιο των δισταγμών τους, ή εθεώρησαν την ύπαρξή τους παιχνίδι χωρίς ουσία. Τους βλέπω να έρχονται ολοένα περισσότεροι μαζί με τους αιώνες. Σ' αυτούς απευθύνομαι.

Αφού εδοκίμασα όλες τις χαρές !!! είμαι έτοιμος για έναν ατιμωτικό θάνατο. Λυπούμαι τους δυστυχισμένους γονείς μου, λυπούμαι τα αδέρφια μου. Αλλά φεύγω με το μέτωπο ψηλά. Ημουν άρρωστος.

Σας παρακαλώ να τηλεγραφήσετε, για να προδιαθέσει την οικογένειά μου, στο θείο μου Δημοσθένη Καρυωτάκη, οδός Μονής Προδρόμου, πάροδος Αριστοτέλους, Αθήνας.

Κ. Καρυωτάκης

Και για ν' αλλάξουμε τόνο: Συμβουλευώ όσους ξέρουν κολύμπι να μην επιχειρήσουνε ποτέ να αυτοκτονήσουν δια θαλάσσης. Όλη νύχτα απόψε επί δέκα ώρες, εδερνόμουν με τα κόματα. Ήπια άφθονο νερό, αλλά κάθε τόσο, χωρίς να καταλάβω πώς, το σώμα μου ανέβαινε στην επιφάνεια. Ωρισμένως, κάποτε, όταν μου δοθεί η ευκαιρία, θα γράψω τις εντυπώσεις ενός πνιγόμενου.

Κ.Γ.Κ.